

Intervjuu Hr. Michael Reiss von Filskiga, Eesti aukonsuliga Zürichis

Kohtusime Eesti aukonsul, Michael Reiss von Filskiga, päeval, mil eestlastel oli võimalus taotleda passi ja ID-kaarti. Alates ametisse nimetamisest on ta tervitanud paljusid eestlasi. Me vestlesime Hr. Reissiga tema külalishakkes kontoris Zürichis - ruumis, kus tervitasime ka meie Eesti delegatsiooni 2021. aasta juunis, kui avati uus aukonsulaat.

Kui saaksite end määratleda, jättes kõrvale kõik ametikohustused ja perekonna – kes või mis Te oleksite?

Te alustate väga raske küsimusega. Kui aga järele mõelda, siis võiksin mõelda endast kui kõikehõlmavast ookeani tuulest, sest mulle meeldib olla seotud paljude erinevate kihtidega ja luua meeldivat õhkkonda. See on pilt, kuidas ma tahaksin end näha ja ka vastus teie väga filosoofilisele küsimusele.

Tulles tagasi reaalsusesse: mis on kujundanud Teid selliseks inimeseks, kes te täna olete?

Olen sündinud Šveitsis, Zürichis ning kasvasin üles Zollikonis. Mind on mõjutanud paljud aspektid. Üks oli see, et minu jaoks oli täiesti normaalne kasvada rahvusvahelises keskkonnas. Minu ema oli pooleldi šveitslanna, pooleldi hispaanlanna ehk pooleldi Thurgaust, pooleldi Madridist. Minu isa sündis Budapestis Austria-Ungari-Saksa perekonda. Ta pidi põgenema 1957. aastal, mis oli tema jaoks ühtlasi ka viimane võimalus põgeneda. Ja selle segase taustaga keskkonnas, mis minu jaoks oli üsna tavaline, rääkisime nii hispaania, saksa ja šveitsi-saksa keelt jne. Ja nii ma üles kasvasin.

Teatud määral mõjutasid mind ka mõningad vähem toredad momendid, mida mu isa oli kogunud. Ma ei mõistnud seda väikese lapsena, kuid teismelisena sain aru, et tema elus oli

dramaatilisi väljakutseid: poliitiline süüdistus, kommunismi surve – ja see kujundas minu mõtteviisi, minu liberaalset ja proaktiivset mõtteviisi, ja täielikku vastuolu totalitaarsete režiimide suhtes, mis rõhuvad inimesi ja võtavad neilt põhiõigused.

Kellena Te end määratlete?

Olen rahvusvahelise vimkaga šveitslane.

Oma suureks üllatuseks märkasin väikese lapsena, et segaverelisuus ei meeldinud kõigile, me räägime 80-ndate algusest, ja see oli natuke koormav. Hilisemas eluetapis, kui läksin Künsnacht'i gümnaasiumisse, märkasin, et sellest sai hoopis suur eelis, kuna rääkis ka hispaania ja prantsuse keelt. Mul oli lihtne õppida võõrkeeli.

Ja ühtäkki muutus see Šveitsis ning hoiakud välismaalaste suhtes on pehmenenud. Meil on imelisi inimesi üle maailma ja et olla täpsem, siis ka Eesti kogukond on särav näide sellest. Paljud siin elavad inimesed on kohanenud siinse elustiiliga ja nad on mingil määral šveitslasteks saanud, mõned on saamas šveitslasteks, mõned on eestlased, kuid nende uueks koduks on Šveits. Ja nad tunnevad end siin täielikult integreerituna. Nad ei tunne allasurutust, kurbust ega koduigatsust. Minu arvates on see imeline. See annab Šveitsile lisajõudu, aga võimaldab ka erinevatel kultuuridel koos kasvada ja sellest maksimumi võtta.

Kus võiksite Teid nädalavahetusel kohata?

Minu elutoas lugedes või lastega mängides (*toim. tal on kaks last*). See võib olla ka Thurgaust, kus mul on väga tugevad emotsionaalsed juured. Koht nimega Steckborn, kus mu Šveitsi perekond on olnud peaaegu 990 aastat (dokumenteeritud). See on täiesti erinev Zürichist, väga maalähedane koht ja inimesed on väga avatud. Ja ma naudin seda väga.

Kui keegi juhtub hommikuti väga vara ärkama, siis võib mind jooksmas kohata. Või aiatööd tegemas Zürichis. See on ka võimalus.

Kas sa oled mägi- või järveinimene?

Pigem järveinimene. Bodensee.

Kas olete Eestis käinud? Kas olite Eestit külastanud enne aukonsuliks saamist?

Jah, mul oli õnn käia Eestis juba 15 aastat tagasi. Oma tööelus olen ülemaailmse advokaadi- ja raamatupidamisbüroode võrgustiku tegevjuht. Sellel võrgustikul on üle maailma 860 kontorit, millest kaks asuvad Eestis: üks advokaadibüroo ja üks raamatupidamisbüroo.

Nendes oludes avanes mul võimalus kohtuda esimeste väliseestlastega ja pärast seda sõitsin ka ise Eestisse, et arendada tööalaseid suhteid ja tekkis ka eraelulisi sõprussuhteid.

Mulle väga meeldis Eesti ja mulle meeldivad sealsed inimesed. Olen väga õnnelik, et mul on olnud väga positiivne ja sisukas nii tööalane kui ka isiklik pidev suhtlus Eestiga.

Kas Eestis on mõni koht, mis Teile eriliselt meeldib?

Palju! Paljud saared, mida ma pole veel külastanud ja kuhu reisimine on minu soovitud tegevuste nimekirjas. Aga väga konkreetset kohta on raske öelda. Mulle meeldib Tallinna vanalinn oma traditsioonilise iseloomu tõttu, sest seda on hoitud nagu elavat muuseumi. Ja samal ajal on näha palju innovatsiooni moodsate hoonetega Tallinnas, kus õitsevad väga loomungulised ärid. Tallinnal on traditsiooniline ja kaasaegne osa ning need sobivad väga hästi kokku.

Teisest küljest on teil puhas loodus. Ja mõnes asustamata kohas, kus pole tõesti mitte kedagi, on ikkagi internet. See on minu jaoks ka väga huvitav. Ma ei keskenduks ühele konkreetsele kohale ning mul on hea meel avastada veel erinevaid paiku. Ja ka pere sunnib mind pidevalt Eestisse minema, kuna nad pole seal veel käinud.

Kas Teil on juba Eesti ID? Kas Te olete e-resident?

Mitte veel. Mul on plaanis. Tegelikult üritati selle aasta juulis Tallinnas korraldada konverents kõikide aukonsulitega üle maailma ja tekkis mõte anda e-residentsus kõikidele, kellel seda veel ei ole, kuid see konverents lükati Covid-19 tõttu edasi.

Nii et aukonsuli kohustuse täitmiseks pole seda otseselt vaja?

See on väga soovitatav, kuid see pole vajalik. Kui täpne olla, siis aukonsuli administratiivne töö on väga mitte-elektroniline, pigem isegi paberirohke. Selle töö administratiivseks osaks on isikut tõendavate dokumentide ja passide kätteandmine, mitte väljastamine, vaid isiklikult kätteandmine; sertifikaatide täitmine ja allkirjastamine, et passi või isikutunnistuse kadumise või varguse korral Eestisse tagasi pöörduda. See on vägagi paberirohke töö.

Aukonsuli ülesannetes pean järgima konsulaarkäsiraamatu reegleid, mis on Eesti valitsuse, Politsei- ja Piirivalveameti poolt väljastatud meetmed, mida ma loomulikult täidan vastavalt nõuetele.

Milline on Teie Eesti aukonsuliks saamise lugu?

See on naljakas lugu, kuidas see kõik alguse sai. Umbes viis-kuus aastat tagasi pöördus minu poole advokaat ja mu sõber, kes elab Innsbruckis ja küsis mu käest: „Mind kutsuti Innsbrucki aukonsuliks. Kas see on sinu arvates huvitav?“ Vastasin, et see oleneb riigist, sest on riike, mis on teistest atraktiivsemad. Ta ütles, et see kutse on Eesti jaoks. Selle peale ma vastasin, et seda peaks ta ilmtingimata tegema!

Seejärel küsis ta, kas ma saaksin talle kirjutada ka erialase soovituskirja ning kuna olime koos töötanud juriidilises valdkonnas ja ettevõtte täitevkomitees, mille tegevjuht ma olen, siis oli mul hea meel talle soovituskirja kirjutada.

Aastaid hiljem pöördus ta minu poole, tuginedes kurvale faktile, et minu eelkäija Hans Graf on lahkunud ja Eesti saatkond otsib Šveitsi jaoks uut aukonsulit. Ta küsis, kas ma tean kedagi, kes sobiks

sellesse ametisse ja ma olin valmis sellele mõtlema, mõeldes mõnele oma tuttavale Zürichis. Seepeale ta aga vastas: "Tegelikult ma pidasin sind silmas." Olin väga meelitatud, aga ma ei olnud sellele ise mõelnud.

Viini saatkond soovis kohtuda erinevate kandidaatidega. See on väga hoolikalt kaalutletud ja strateegiline valik, mitte kroonimisteremoonia, kus paljud elemendid mängivad suurt rolli. Mu sõber soovitas kohtuda suursaadik Toomas Kukk'ega ja selliselt edasi liikuda. Eesti aukonsuli valimine toimub Välisministeeriumi reeglite kohaselt ning enne ametisse nimetamist viiakse läbi mitmed intervjuud ja ärakuulamised.

Kui suursaadik Kukk andis teada, et neil oleks hea meel, kui ma kaaluksin kandideerimist, siis oli ka minul vaja erialast soovituskirja. Helistasin siis uuesti oma sõbrale ja ütlesin talle: "Nüüd sina oled Eesti aukonsul ja nüüd on sinu järg kirjutada omakorda mulle soovituskiri."

Millised on olnud kogemused eestlastega viimase 6 kuu jooksul?

Täiesti imelised, väga positiivsed. Eesti kogukond on väga suhtlemisaldis. Arvan, et nad hindavad ka seda, et küsin alati, kas võin neid eesnimelpidi kutsuda ja palun kõiki, et nad teeksid ka minuga samamoodi. Tahan olla ligipääsetav ja vastutulelik aukonsul. Ja olla eesti kogukonna teenistuses. See on minu missioon.

Enne, kui minult küsiti, kas ma võiksin olla huvitatud Eesti aukonsuliks saamisest, polnud mul tegelikult Šveitsi eestlaste kogukonnaga kokkupuudet olnud, kuigi olin Eestis korduvalt käinud. Ka siis, kui pidasin oma esimesi vestlusi suursaadik Toomas Kukk'ega, ütlesin talle, et tunnen Eestit ja mul on Eestis sõpru, kuid mul ei ole sidet Zürichi eestlaste kogukonnaga. Seega, kui on mõni teine kandidaat, kelle kvalifikatsioon või võimalused aukonsuliks saamiseks oleksid minu omast sobivamad, siis ma ei võtaks seda võimalust kelleltki, kellel on Eestiga paremad sidemed. See oli minu jaoks väga oluline. Olin täiesti teadlik, et mul on need kaks puudust: ma ei räägi eesti keelt (paljud eestlaste abikaasad Šveitsis kannatavad sama puuduse all, nii et märkasin, et see pole ainult minu väljakutse) ja mul ei olnud mingit sidet Eesti kogukonnaga Šveitsis, kuid see muutus tohutult kiiresti.

Üleeile ütles mu poeg: "Kas sa lähed Eesti üritusele?" Ma ütlesin: "Jah, lähen." Poeg küsis, kas ma võiksin talle Eesti leiba tuua? Ütlesin talle: "Ma arvan, et ma ei saa seda teha, kuna toitlustus tuuakse Šveitsist." Ta vaatas mulle otsa ja küsis: "Mis mõte on siis sinna üldse minna..?".

See on teie sooja käitumise tagajärg, mis teil on olnud ja mida jätkub, olles nii kaasavad.

Ma võtsin eestlaste jaanipäevale kaasa oma poja. Ta oli seal alguses väga häbelik, kuid märkas kiiresti, et eesti lapsed ei räägi ainult eesti keelt. Ta oli absoluutselt võlutud sellest õhtust. Ta võttis kingad jalast ja peitis need ära ning ütles mulle: "Me ei saa lahkuda, ma ei tea, kus mu kingad on".

Ma olen väga meelitatud, et Eesti kogukond on adopteerinud mitte ainult mind, vaid kogu mu perekonna. On üllatav, kui kiiresti õnnestus paljude eestlastega tuttavaks saada ning hea ja pidev suhtlus luua.

Kui tihti eestlased Teie poole pöörduvad?

On vaikesid päev ja siis on päevi, mil saan rohkem kui 5 kõnet ja ühe hädaabikõne. See tuleb lainetena. Aga see on osa minu administratiivsest tööst.

Ja siis on veel mõned temaatilised üritused, kus aitan tõsta Eesti kui äriühingukonna tuntust ning aitan ühendada Eesti ja Šveitsi ettevõtteid.

Kas Teil on rohkem positiivseid või negatiivseid teemasid, millega seoses Teiega ühendust võetakse?

Ma ütleks, et kui jätta kõrvale 2-3 keerulisemat kontakti - muuseas mitte ükski neist eestlaste poolt - on need 99% täiesti positiivsed. Mõnikord tahavad inimesed vastuseid hotelli sulgemisaegade kohta (*naeran*) või soovivad, et ma väljastaksin viisapid. Mõned Eestisse reisivad inimesed arvavad, et aukonsulaat teab, millised on Covid-19 määrused nelja kuu pärast...

Aga jällegi pole nende palvetega kunagi olnud ühtegi Eesti inimest, pigem Eestile võõrad inimesed.

Kas pilt eestlasest on muutunud pärast seda, kui Teil on rohkem kontakti nendega?

Enamik inimesi, kes eestlasi ei tunne, arvavad, et eestlased on ujedad, pigem vaikesed põhjamaalased, sellise stereotüüpse balti inimese moodi - minu kogemuse järgi pole see üldse nii ja seda märkasin ma juba siis, kui esimest korda Eestis viibisin.

Üksteise tundmaõppimine võtab natuke aega, aga kui Eesti inimestega kohtud, on nad väga rõõmsad. Muidugi teadsin, et ka laulmine mängib olulist rolli nende elus. Nii et ma ei ütleks, et minu nägemus Eesti inimestest on muutunud, pigem on see väga-väga meeldivalt kinnistunud. Ma hindan üksteisega koosolemisel lihtsat ja vaba suhtlemisviisi ja koostööd õilsa eesmärgi nimel.

Mis on eestlaste ja šveitslaste ühised jooned?

Ütleksin, et looduslähedus on üks suur ühine taust mõlemal rahvusel. Ja olla hooliv ja keskkonda kaitsev. Samuti uuendusmeelsus, mitte ainult IT-asjades, kus Šveits ja Eesti on mõlemad juhtival positsioonil. Veelgi enam, mis on minu jaoks üsna hämmastav – meil on Šveitsis olnud sajandeid aega oma demokraatia kallal töötada ja seda täiustada ja viimistleda ning see tuli meil väga hästi välja. Kui vaadata Eestit - taasiseseisvunud Eestit, tähistamas 30 aasta möödumist sellest, siis minu arvates on 30 aastaga saavutatu väga muljetavaldav. Ma ei tea, kas selles on olnud oma roll olla väike või väiksem riik, nagu Eesti või Šveits, erinevalt Saksamaast, Prantsusmaast või Suurbritanniast. Sest suhtlemist on natuke rohkem ja inimesed kipuvad üksteist paremini tundma kui suuremates riikides. See aitab ehk leida paremaid viise probleemide lahendamiseks. Aga ma arvan, et on olemas selline ühisosa, et tahetakse töötada ühise hüvangu, *res publica* nimel, nagu mainitakse, ja selle eest mõistlikult hoolt kanda.

On ühiseid jooni, kus inimestel on see vastutus ühise hüvangu, *res publica*, oma linna, oma kogukonna, oma ühiskonna, oma riigi ees ja kõik

üheskoos soovivad anda selleks endast parima. See on lähenemine, mis mulle väga meeldib ja see inspireerib mind tohutult – teha koostööd ja mitte töötada üksteise vastu, vaid üheskoos. Sellega kaasnevad kõik väljakutsed, mis kõigil ühiskondadel on, aga ma ütleksin, et see on põhimõtteline ühisjoon, mida ma näen - silmatorkav sarnasus Šveitsi ja Eesti vahel. Ja minu jaoks on põnev näha, kuidas Eestis on väga noor demokraatia ja kuidas Eesti on ELi eeskujulik liikmesriik, kes on nii palju saavutanud.

*Meribel Hagen
Kaisa Maarja Mahhov
12.nov.2021*

Tulles Eesti taasiseseisvumise 30. aastapäeva juurde, mida me siin aukonsulaadi ruumides 20. augustil koos tähistasime, siis minu poeg küsis pärast pidu, et kas me oleme kunstimuuseumis? Miks ja kust kogu see kunst pärit on?

Ettevõtte, mille tegevjuht ma olen, asutajale ja nõukogu esimehele meeldib väga kunst ja ka mulle meeldib kunst. Isiklikult on mul veidi erinev eelistus, kaldudes pigem impressionistlikku maailma ja popkunsti, mulle meeldib graafika, litograafia jne. Kuid me jagame nii kirge kui armastust kunsti vastu.

Kasvasin üles kunsti ja maalide keskel. Nii et see on ka üks väga tore viis kontorit kenasti sisustada ja teiseks ka noori talente või noori kunstnikke toetada. See on midagi, mis on mulle väga südamelähedane. Mul on mõningaid ideid tulevikuks, fookusega Eesti suunas - teha midagi koos noorte kunstnikega või noorte kunstnike hüvanguks Eestis. Aga see on järgmise(te) aasta(te) plaan.

Teeme seda intervjuud oma Jõululehe tarbeks. Mida Te sooviksite Šveitsis elavatele eestlastele?

Soovin kõigile Šveitsis elavatele eestlastele imelist, edukat jõuluaega! Loodetavasti saavad kõik eestlased kohtuda vabalt oma sugulaste ja sõpradega. Kohtuda siin Šveitsis või Eestis või kus iganes ja et kõik saaksid sõprade ja pere seltsis rahulikult aega veeta, lõõgastuda, akusid laadida ja lähedastega jõule tähistada ning et pandeemia ei oleks sel hooajal takistuseks. *(toim. Hoiame pöidlad pihus!)*